

İki Dilli Türk Çocuklarına Temel Beceri ve Temel Değerlerin Öğretiminde Nasrettin Hoca Fıkralarının Yeri¹

The Role Of Nasreddin Hodja Stories In Teaching Of The Basic Skills And Values To Bilingual Turkish Children

Ülker ŞEN²

Başvuru Tarihi: 30.10.2016

Yayına Kabul Tarihi: 16.12.2016

DOI:10.21764/efd.64885

Özet: İki dilli Türk çocuklarına ana dili öğretiminin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yapıldığı ülkelerde derslerde Bakanlıkça hazırlanan öğretim programı ve ders kitapları esas alınmaktadır. Bu derslerle iki dilli Türk çocuklarının hem ana dillerine ait temel dil becerilerini geliştirilmesi hem de kültürel değerlerine sahip olması hedeflenmektedir. Beklenen hedefe ulaşmak için ana dili öğretimi etkinliklerinin çok titiz ve sistemli bir şekilde yürütülmesi gerekir. Ana dili öğretimi etkinlerinde okuma ve dinleme metinleri ilk sırada kullanılan ders materyalleridir. Metinler aracılığı ile dil becerilerinin öğretimi ve kültür aktarımı yapılabilmektedir. Nasrettin Hoca'ya ait fıkra metinleri, iki dilli Türk çocukları için temel dil becerilerinin öğretiminde ve kültür aktarımında kullanılabilir en uygun metinlerdendir. Bu çalışmada Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı (1-10. Sınıflar) kapsamında, iki dilli Türk çocuklarına temel beceri ve temel değerlerin öğretiminde hangi Nasrettin Hoca fıkralarından yararlanılabileceği ve bu fıkraların temel becerilerle değerlerin öğretiminde nasıl kullanılabileceğine ilişkin önerilerde bulunulmuştur. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışma, doküman incelemesine göre desenlenmiştir. Verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Yapılan inceleme sonunda temel beceri ve temel değerlerin öğretiminde her bir temel beceri (Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, bilgi teknolojilerini kullanma hariç) ve temel değerler (vatanseverlik hariç) için kullanılabilir Nasrettin Hoca fıkrasının olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: *Türkçe öğretimi, iki dilli Türk çocukları, temel beceriler, temel değerler, Nasrettin Hoca fıkraları*

Abstract: The curriculum and course books that are prepared by the Ministry are based in the countries where native language education is provided by the Ministry of National Education for bilingual Turkish children. The aim of such courses is to enable bilingual Turkish children to improve their basic language skills concerning their native languages, to have cultural values and to be aware of their cultural values. In order to achieve the aim expected, the activities of native language teaching need to be conducted with a great attention and systematically. Reading and listening texts are the course materials that are used most in native language teaching activities. By means of the relevant texts, both language skills can be taught and cultures can be transferred through the same texts. Nasreddin Hodja stories are one of the most appropriate text types for bilingual Turkish children in teaching of basic language skills and transferring cultures. Within the scope of Curriculum of Turkish and Turkish Culture Course for Turkish Children Living Abroad (1st-10th grades), the suggestions have been proposed for the questions of which Nasreddin Hodja stories can be used in the teaching of basic skills and values for bilingual Turkish children, and how these stories can be used in the teaching of basic skills and values. Qualitative research method has been used in the study which was designed in accordance with document analysis. Descriptive analysis has been used in the analysis of the data. As a result of the examination made, it has been identified that Nasreddin Hodja stories that can be used in the teaching of basic skills (except for information technologies, Accurate, good and efficient use of Turkish) and basic values (except for patriotism) are available.

Keywords: *Turkish teaching, bilingual Turkish children, basic skills, basic values, Nasreddin Hodja*

¹ Bu çalışma, Uluslararası Nasreddin Hoca Sempozyumunda (30 Eylül-2 Ekim 2016-Eskişehir) sunulan bildirinin genişletilmiş şeklidir.

² Öğr. Gör. Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı ulker_sen@hotmail.com

Giriş

Ana dili, bir bireyin hem geçmişi hem geleceğidir. Birey, tâbi olduğu toplumun üyeleri ile ana dili sayesinde iletişimde bulunur, duygu ve düşüncelerini paylaşır, bilgi edinir. Ana dilini öğrenmek ve günlük hayatta yakın çevresi ile iletişimde kullanmak, ülkeleri dışında yaşayan bireyler için bir kat daha önem taşımaktadır. Yurt dışında yaşayan Türkler için de durum aynıdır. İki dilli bireyler olarak ifade edilen bu kitle için ana dilini öğrenmek; kökence bağlı olduğu ülkeye ve ülkenin vatandaşlarına bağlılığını, kültürüne ait unsurlara farkındalığını ve bağlılığını sağlarken diğer yandan yaşadığı toplumun dilini daha kolay öğrenmeyi ve kültürüne saygı duymayı sağlayacaktır. "Dil yetersizliği, yarım bir dil bilgisi; yeterince konuşamamaya, öğretmenle ve diğer çevreyle iletişim kuramamaya, okula ilgi duymamaya ve derslerde başarısız olmaya ve birçok psikolojik sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır" (Can ve Can, 2009, s. 112-130). Ayrıca ana diline hâkim olamayan bireyler, dilin taşıdığı, nesilden nesle aktardığı kültür mirasını yani maddi, manevi değerleri de anlayıp öğrenemezler. Uşinski "Eğer çocuğun eğitim aldığı dil, onun atadan gelme millî karakterine yabancıysa, bu dil çocuğun manevî gelişmesine ana dili kadar güçlü etki yapamaz" (Vahapzade, 1999 akt. Çavuşoğlu, 2006, s. 41) diyerek ana dilinde eğitimin önemini belirtmiştir.

Dünyada meydana gelen olaylarla (savaş, toplu göç, ülkeler arası birlikler -AB- gibi) ve bireylerin tercihleriyle (eğitim, evlilik, bireysel göç gibi) birlikte iki dillilik, ülkelerde git gide artmaktadır. Bu artış; beraberinde iki dillilik, iki dilli, yarım dilli gibi kavramları da gündeme getirmiştir. İki dilliliğin ne olduğu, iki dilli bireylerin zihinsel becerilerinin nasıl yapılandırıldığı konusunda tam bir görüş birliği sağlanabilmiş değildir. Webster (1961) sözlüğüne göre iki dillilik, özellikle ana dili konuşurunun akıcı bir şekilde konuştuğu gibi iki dili birden kullanan ya da iki dile birden sahip olandır (Hamers ve Blanc, 2000, s.7). Bu tanıma benzer şekilde Bloomfield (1933) da iki dillilik için "iki dilin ana dili gibi kontrolü" (Bloomfield, 1933'ten akt. Brisk, 2006, s. 2) tanımını yapmıştır. Ancak bu tanımlar, iki dilliliği iki dilin kullanımı ile sınırlandırdığı için eleştiri almıştır. Bloomfield'in iki dillilik tanımına benzer Haugen (1953), "iki dillilik madalyonunun öteki tarafının da diğer bir dilde tamamen anlamlı ifadeler üretme kabiliyeti" (Wald, 1974, s. 301) olduğunu ifade etmiştir. Weinreich (1966) ise iki dilliliği "iki dili dönüşümlü bir şekilde kullanma pratiği" (Wald, 1974, s. 301) olarak tanımlamıştır. Batı'da 19. yüzyılın sonlarından itibaren ele alınan iki dillilik kavramını Güzel (2010), "Bulduğu yabancı bir ülkenin toplumunda, hayatın herhangi bir evresinde ana dilinden başka ikinci bir dil olan o toplumun dilini kusursuz bilmesi, kullanması fakat kendi millî dilini ve kültürünü de yeterince bilmesi ve hayata geçirmesi" (Güzel, 2010, s.31) olarak tanımlamıştır. Görüldüğü üzere yapılan tanımlarda iki dilliliğin ne olduğu konusunda tam bir fikir birliği içinde olduğunu söylemek mümkün değildir. Bunun sebebinin iki dilliliğin aslında bir buzdağı gibi olmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz: iki dillilik, görünen tarafı ile basit bir kavram, görünmeyen tarafı ile son derece karmaşık bir süreçtir. Bu karmaşık süreçte; doğal iki dillilik, kültürel iki dillilik, koordine iki dillilik, bileşik iki dillilik, yardımcı iki dillilik, eş zamanlı iki dillilik, eş değerli iki dillilik, eş değerli olmayan iki dillilik, eş işlevselli iki dillilik, ayrı işlevselli iki dillilik, kazançlı iki dillilik, kayıplı iki dillilik gibi birçok kavram ortaya çıkmıştır.

İki dillilik ile ilgili yukarıdaki tanımlar değerlendirildiğinde yurt dışında yaşayan Türk kökenlilerin de iki dilli bireyler olduğu görülmektedir. Bu durumda çocuk yaşta olanlar için de iki dilli Türk çocuğu demek yerinde olacaktır. İki dilli Türk çocuklarının yoğunlukla Avrupa ülkelerinde yaşadığını söyleyebiliriz. İki dilli Türk çocukları, yaşadıkları ülkelerde hem toplum dilini hem de ana dillerini öğrenmektedirler. Ancak iki dilli Türk çocuklarının gerek ana dili gerekse toplum dili eğitimlerinde birtakım sorunlar yaşadığı gözlemlenmektedir. Sorunların kaynağında "İki dilli bireyler ana dili eğitimi almalı mı?", Toplum dilini öğrenmede ana dilinin etkisi var mı?", "İki dillilik akademik başarıyı ya da sosyal uyumu etkiler mi?" gibi sorular bulunmaktadır. Aslında bu soruların cevabı açıktır. Cummins (2001) ve Cenoz (2012)'un da ifade ettiği gibi iki dilli bireylerin eğitim hayatında başarılı ve toplumla uyumlu olabilmelerinin yolu etkili bir ana dili eğitiminden geçmektedir. Dolayısıyla iki dilli Türk çocuklarının da yaşadıkları ülkelerde toplumla

uyumlu ve başarılı olabilmelerinin yolu da ana dil eğitimlerinden geçmektedir. Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının ana dil eğitimleri, ülkelerin eğitim politikalarına ve Türkiye ile yapılan kültür antlaşmalarına göre değişmektedir. Türkiye ile kültür antlaşması olan ülkelerde Türkçe eğitimi-öğretimi Millî Eğitim Bakanlığının gönderdiği öğretmenlerce Türkçe ve Türk kültürü dersi kapsamında yapılmaktadır. Bu derslerde öğretmenler yine Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretim programını ve ders kitaplarını kullanmaktadır.

Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programında Temel Beceriler, Temel Değerler Ve Nasrettin Hoca Fıkraları

Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı (1-10. Sınıflar), Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 112 sayılı 03.08.2009 tarihli kararı ile 2009-2010 eğitim ve öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere kabul edilmiştir. Programın içeriğinde temel beceriler ve temel değerler ayrı başlıkta verilmiştir. Programla öğrencilere kazandırılmak istenen temel beceri ve değerler şunlardır:

Tablo 1. Temel Beceri ve Değerler

Temel Beceriler	Temel Değerler
Sosyal katılım	Dürüstlük
Eleştirel düşünme	Hoşgörü
Araştırma	Paylaşımçı olmak
Bilgi teknolojilerini kullanma	Barış
Problem çözme	Dayanışma
Yaratıcı düşünme	Misafirperverlik
Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma	Kültürel mirası yaşatmaya duyarlılık
Girişimcilik	Sorumluluk
İletişim kurma	Farklılıklara saygı duyma
Karar verme	Vatanseverlik
	Yardımseverlik
	Estetik duyarlılık

Program'da temel beceri ve değerler her ne kadar sıralanmış olsa da temel beceri ve değerlere ilişkin bir açıklama bulunmamaktadır. Yani, bu temel beceri ve değerlerin öğretiminin nasıl olması ve nelere dikkat edilmesi gerektiği belirtilmemiştir. Bununla birlikte Program'ın Türkçe bölümünde temel değer ve becerilerle doğrudan ilgili kazanımlar da bulunmamaktadır. Değerlerle ilgili genel olarak millî, manevi, evrensel ve kültürel değerlerin kazanımına yönelik kazanımlara yer verilirken temel becerilerle ilgili sadece "iletişim kurma, araştırma, problem çözmeye" yönelik kazanımlar tespit edilmiştir. Dolayısıyla Program'ın Türkçe bölümünde temel beceri ve değerlere ilişkin doğrudan bir kazanımın olmaması bir eksiklik olarak nitelendirilebilir. Sınıflara göre değer (Tablo 2) ve temel beceri kazanımlarına (Tablo 3) ilişkin durumu gösteren tablolar aşağıda sunulmuştur. Tablolardan hareketle kazanımlar noktasında temel beceri ve değerlerin öğretiminin çok sınırlı olduğu görülse de Program'ın bütününde temel beceri ve değerlerin aktarımı örtük bir şekilde verilmeye çalışılmıştır.

Tablo 2. Sınıflara Göre Değer Kazanımları

Kazanımlar	1-3 Sınıflar	4-5 Sınıflar	6-7 Sınıflar	8-10 Sınıflar
Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen millî ve evrensel kültür değerlerini fark eder.	x	x	x	x
Okuduğu metinde geçen millî ve evrensel kültür değerlerini fark eder.	x	x	x	x
Görgü kurallarına ve değerlere (millî, manevi, kültürel, ahlaki vb.) uygun konuşur.	-	x	x	x

Tablo 3. Sınıflara Göre Temel Beceri Kazanımları

Kazanımlar	1-3 Sınıflar	4-5 Sınıflar	6-7 Sınıflar	8-10 Sınıflar
Derste arkadaşlarıyla Türkçe konuşarak iletişim kurar.	-	x	x	-
Dinlediklerinde/izlediklerinde ortaya konulan sorunları belirler ve bu sorunlara farklı çözümler bulur.	-	-	x	x
Okuduklarında ortaya konulan sorunları belirler ve bu sorunlara farklı çözümler bulur.	-	-	x	x
Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen bilmediği kelimelerin anlamlarını tahmin eder/ araştırır.	x	x	x	x
Okuduğu metinde geçen bilmediği kelimelerin anlamlarını tahmin eder/ araştırır.	x	x	x	x
Bilmediği kelimelerin anlamlarını araştırır.	x	x	x	x

Program, fıkra türü açısından değerlendirildiğinde ise hem bu türün öğretimine veya bu türün kullanımıyla ilgili etkinliğe hem de bu tür ile ilgili kazanıma yer verilmediği görülmektedir. Nasrettin Hoca fıkraları açısından Program incelendiğinde Program'ın Türkçe bölümünde 4-5. sınıflar "Türkçeyi sözlü ve yazılı anlatımlarda kurallarına uygun biçimde kullanma" amacına yönelik "Senaryolaştırma: Bir Nasrettin Hoca fıkrası canlandırılır." etkinliği tavsiye edilmiştir. Bu öneri dışında Nasrettin Hoca fıkralarının kullanımına ilişkin bir öneri, etkinlik, vs. bulunmamaktadır. Türkçenin ve Türk kültürünün öğretiminde iki dilli Türk çocukları için Nasrettin Hoca fıkraları önemli birer araç metindir. Ancak Program'da bu durumun göz ardı edildiği görülmektedir.

İki Dilli Türk Çocuklarına Türkçe ve Türk Kültürü Öğretiminde Nasrettin Hoca Fıkralarının Yeri

Ana dili öğretimi, iki dilli Türk çocuklarının kimlik, kişilik kazanmaları; Türkiye ve akrabaları ile olan bağlarının kopmaması; yaşadıkları ülkeye uyumlu olmaları ve yaşadıkları ülkenin dilini etkili kullanmaları için bir amaçken millî, manevi değerlerin aktarımı için bir araçtır. Türkçe öğretimi ile iki dilli Türk çocukları, bir yandan atalarının yüzlerce yılda oluşturduğu kültür hazinesine sahip olurken diğer yandan etkili, doğru bir şekilde ana dilini kullanma becerisini elde edebilir. İki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretiminde ve kültür aktarımında masal, efsane, ninni, tekerleme, destan, fıkra gibi sözlü edebiyat ürünleri önemli bir yere sahiptir. Bu türler içinde fıkra, diğer türlerden farklı bir konuma sahiptir. Çünkü fıkralar kısa metinlerdir ve eğlence unsurunu barındırırlar. Dolayısıyla iki dilli çocukları için ilgi çekici, merak uyandırıcı metinlerdir. Ayrıca fıkralar, "mizahî yapısı gereği yaratıcı ve üretici çalışmalarla temel dil becerilerini geliştirmeye oldukça uygundur" (Akkaya, 2013, s. 173). Fıkra denilince de ilk akla gelen Nasrettin Hoca ve Nasrettin Hoca fıkralarıdır. Fıkra türü içinde Nasrettin Hoca fıkraları özel bir yere sahiptir. İki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretiminde Nasrettin Hoca fıkralarından mutlaka yararlanmalıdır. Nasrettin Hoca fıkraları kısa, ilgi çekici ve güldürücü olması ile birlikte "bayağılık, müstehcenlik, sarhoşluk, ayıp ve küfür gibi unsurları" (Tekşan, 2012, 273) bünyesinde barındırmaz. Genel olarak değerlendirirsek Nasrettin Hoca fıkralarının iki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretiminde kullanılmasının sebepleri şu şekilde sıralanabilir:

Nasrettin Hoca fıkraları;

1. İlgi çekici ve merak uyandırıcıdır.
2. Kısa metinlerdir.

3. Eğlendirici metinlerdir.
4. Ahlaka aykırı unsurlar içermez.
5. Sağlığa zarar veren (sigara, alkol, uyuşturucusu madde gibi) maddeleri ve bu maddelerin kullanımını özendirici unsurları içermez.
6. Türk kültürünün unsurlarını (hoşgörü, adalet, komşuluk, misafirperverlik gibi) içerir.
7. Deyim ve atasözleri ile birlikte zengin bir söz varlığına sahiptir.
8. Yaratıcı ve eleştirel düşünmeyi destekler.

Nasrettin Hoca fıkralarının Türkçenin ana dili ve yabancı dil olarak öğretiminde yeri ve önemine, nasıl yararlanılacağına ilişkin birtakım çalışmalar yapılmıştır (Akkaya, 2013; Barın, 2008; Tekşan, 2012; Temizkan, 2011). Ancak iki dilli Türk çocuklarına kültür aktarımı ve ana dili öğretimi açısından Nasrettin Hoca fıkraları henüz gereken şekilde ele alınmamıştır. Bu bilgilerden hareketle çalışmanın amacı, Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı (1-10. Sınıflar) kapsamında, iki dilli Türk çocuklarına temel beceri ve temel değerlerin öğretiminde hangi Nasrettin Hoca fıkralarından yararlanılabileceğini tespit etmek, bununla birlikte temel beceri ve değerlerin öğretiminde Nasrettin Hoca fıkralarının nasıl kullanılabileceğine ilişkin önerilerde bulunmaktır.

Yöntem

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemine ve doküman incelemesine göre desenlenmiştir. Doküman incelemesi, hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı dokümanların incelenmesini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu yöntem ve desenle gerçekleştirilen çalışmada veri toplama kaynağı Erdoğan Tokmakçıoğlu'nun (2004) hazırladığı "Bütün Yönleriyle Nasreddin Hoca" adlı kitaptır. Toplanan verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. "Betimsel analizde elde edilen veriler, önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Bu tür bir analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunmaktır" (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Çalışmada veri toplama kaynakları Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı (1-10. Sınıflar)'ında yer alan temel beceriler ve değerler (bk. Tablo 1) doğrultusunda taranmıştır. Taramalar neticesinde hangi fıkranın hangi temel beceri ve değerlerin öğretiminde kullanılabileceğine ilişkin birer örnek verilmiştir. Son olarak çalışmada temel beceri ve değerlerin öğretimine ilişkin öneriler sunulmuştur.

Bulgular

İki dilli Türk çocuklarına temel beceri ve temel değerlerin öğretiminde hangi Nasrettin Hoca fıkralarından yararlanılabileceğine ilişkin bulgular aşağıda sunulmuştur.

1. Temel Becerilere Yönelik Bulgular

1.1. Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma

Veri toplama kaynağında " Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma" becerisine yönelik bir fıkra bulunmamaktadır.

1.2. Eleştirel düşünme

"Hoca bir gün pazarda bir papağanın pahalı bir fiyatla satıldığını görünce ertesi gün elinde hindisini kapıldığı gibi pazara fırlanmış ve hindiye olağanüstü bir fiyat istemiş. Nedenini soranlara da şu cevabı vermiş: -Yahu, konuşan kuşa onca para ödeniyor, bu benimkisi ise düşünür!" (Tokmakçıoğlu, 2004, s. 159).

İleti: Eleştirel düşünme; içinde akıl yürütmeyi, analiz ve sentez yapmayı, değerlendirmeyi içeren zihinsel bir faaliyettir. Bu fıkra ile Nasrettin Hoca, pazarda karşılaştığı duruma eleştirel bir yaklaşım sergilemiştir.

1.3. Yaratıcı düşünme

"Hoca eşekten düşmüş. Çevresindeki çocuklar kendisiyle alaya başlayınca şöyle konuşmuş:

-Ne gülüyorsunuz, ben zaten inecektim!" (Tokmakçioğlu, 2004, s. 141).

İleti: Yaratıcılık; dramatik çatışmaları çözebilme ve yeni dramatik çatışmalar meydana getirebilme sürecidir. Bir başka deyişle yaratıcılık, var olandan hareketle bilişsel, duyuşsal yahut psikomotor olarak yeni bir form meydana getirebilmektir (Uysal, 2016: s. 59). Bu fıkroda ise anlık gelişen bir durum karşısında Hoca'nın hazır cevabı, yaratıcı düşüncenin ürünüdür.

1.4. İletişim kurma

"Hoca, arkadaşları ile birlikte bir bahar günü Akşehir Gölü'nün kenarına mesireye gitmiş. Tam eğlenirken adamın biri göle düşmüş. Düştüğü yer de derinceymiş. Adam yüzme de bilmiyormuş. Sık sık elini çıkartıp imdat diye bağırmış. Millet gölün kenarına koşup:

-Ver elini, ver elini, diye bağırmış.

Fakat göldeki elini kimseye uzatmamış... Derken Hoca yetişip adama:

-Al şu elimi, der demez neredeyse boğulmak üzere olan adam Hoca'nın eline yapıştığı gibi kendini kıyıya zor atmış. Kazadan sonra Hoca'nın etrafını saranlar:

-Hoca, demişler, anlamadık gitti, biz adama "ver elini" dedik, dinlemedi, sen "al elimi" dedin, deni dinledi, nedir bu iş?

Hoca gülümseyerek şu cevabı verir:

-Siz o adamın ne kadar cimri olduğunu bilmezsiniz. O sadece alır, vermez. Onun için ben, "al elimi" deyince dediğimi yaptı." (Tokmakçioğlu, 2004, s. 290).

İleti: İletişim insanların birbirlerini anlaması, birbirlerine duygu, düşünce, istek vs. iletmesi sürecidir. İletişimin etkili olabilmesi için iyi bir dinleyici olmak, hoşgörülü olmak, eleştiriye açık olmak, beden dilini iyi kullanmak, empati kurabilmek gerekir. Bu fıkroda cimri birinin boğulmaktan kurtulmasının temelinde Hoca'nın etkili iletişim becerisine sahip olması yatmaktadır. Hoca, etkili iletişimde empati kurabilme becerisini kullanmıştır.

1.5. Problem çözme

"Yoksulun biri kuru ekmeğini aşçının tenceresinin buğusunda yumuşatır, öyle yemiş. Bir gün aşçı zavallının yakasına yapışarak:

-Buğunun parasını isterim, diye tutturmuş. Sonunda mahkemelik olup o sırada gölge kadılığı yapan Hoca Nasreddin'in karşısına çıkmışlar. Hoca iki tarafı da dinledikten sonra aşçıyı yanına çağırmış, avuçlarına iki akçe koyduktan sonra elini adamın kulağına götürüp sallamış ve:

-Al paranın sesini git, demiş, yemeğin buğusunu satan ancak paranın sesini alır!" (Tokmakçioğlu, 2004, s. 202).

İleti: Problem çözme süreci, bir durumun problem olarak algılanması ile başlar ve istenilen bir amaca ulaşmak için birçok seçenektan uygun olanın seçilmesi ve uygulanmasını içerir (Dağlı, 2004'ten akt. Oğuz ve Köksal Akyol, 2015, s. 106). Problem çözme becerisine eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve karar verme becerileri de eşlik eder. Bu fıkroda aşçı ve fakir adam arasındaki probleme Hoca, yemeğin buğusu ve paranın sesi arasındaki benzerlikten yola çıkarak çözüm bulmuştur.

1.6. Araştırma

"Hoca, bir garip, bir anlaşılmaz Âdemoğlu ya, günlerden bir gün eline bir çömlek yoğurt mayası alıp varmış Akşehir Gölü'nün kenarına, başlamış çömlekten kaşık kaşık maya alıp göle atmaya. Görenlerden biri sormuş:

--Hoca, hayrola ne yapıyorsun?

-Hoca:

Göle yoğurt mayası katıyorum, demiş.

Adam gülmüş:

-İlahi Hocam, göl hiç yoğurt mayası tutar mı?

Bu kez hoca gülmüş:

-Ya tutarsa!" (Tokmakçioğlu, 2004, s. 250).

İleti: Bilimin ve bilgiye ulaşmanın temeli merak ve beraberinde araştırmak vardır. Araştırma yapılırken deneme yanılma yolundan faydalanılır. Nasrettin Hoca, "ya tutarsa" diyerek ümitli olmayı, olaylara olumlu tarafından bakmayı öğretirken aynı zamanda merak, araştırma, gözlem, deneme-yanılma ile bilimin temel özelliklerini bu fıkra ile etrafına aktarmaktadır.

1.7. Karar verme

"Adamın biri Hoca'ya kadılık yaparken gelip hasmı hakkında verip veriştirdikten sonra:

-Haklı değil miyim, demiş.

Hoca:

-Haklısın, demiş.

Adam gitmiş, bu sefer hasmı gelmiş, giden için ağzından geleni söyleyip kötiledikten sonra sormuş:

-Haklı değil miyim, Hocam?

Hoca:

-Yerden göğe kadar haklısın, demiş. O da gitmiş...

İki adamı ve hocayı dinleyen karısı kendini tutamayarak sormuş:

-İlahi hoca efendi, ne garip insansın, birini dinledin haklısın dedin, ötekini dinledin ona da haklısın dedin, bu ne biçim iştir?

-Vallahî hatun, galiba sen de haklısın!" (Tokmakçioğlu, 2004, s. 137).

İleti: Hayatın seyri bireylerin verdiği kararlarla ilerler. Karar vermek basit bir eylem olarak görünse de karmaşık bir süreçtir. Çünkü karar verirken birçok değişkeni hesap etmek, sonuçları tahlil etmek gerekir. Hoca, bu fıkrasında karar vermenin kolay bir iş olmadığını, olaya farklı yönlerden bakarak bir karara varmak gerektiğini vurgulamaktadır.

1.8. Bilgi teknolojilerini kullanma

Bilgi teknolojileri, bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin birlikte kullanılmasıyla oluşturulmuş sistemler olarak (www.mebk12.meb.gov.tr) tanımlanmaktadır. Bu sebeple bilgi teknolojilerini kullanma becerisi ile ilgili fıkra örneğine veri kaynağında rastlanmamıştır.

1.9. Girişimcilik

"Parasız bir günde Hoca'nın canı helva istemiş. Doğru bakkala gidip sormuş:

-Un var mı?

-Var.

-Şeker var mı?

-Var?

-Be mübarek neden helva yapıp yemiyorsun?" (Tokmakçioğlu, 2004, s. 159).

İleti: Girişimcilik bir şeyler üretmek için bir işi yapmaya çalışmaktır. İyi bir girişimci elinde var olan imkânları iyi değerlendirendir. Nasrettin Hoca, bu fikrası ile insanların sahip oldukları imkânları değerlendirmesi gerektiğini, elinde bütün imkânlar ya da maddi birikimi olsa da onu değerlendirmedikten sonra bir anlam taşımadığını vurgulamaktadır.

1.10. Sosyal katılım

"Gecenin ileri saatinde evinin önünde iki kişi kavgaya tutuşunca Hoca meraklanmış. Karısının itirazını dinlemeden dışarı çıkmış, üstüne de serinlikte üşümek için yorganını almış. Adamlara:

-Yahu durun, neden kavga ediyorsunuz, demeye kalmadan biri Hoca'nın sırtından yorganı kaptığı gibi kaçmış, öteki de başka yere kaçmış. Hoca çaresizce eve dönmüş. Karısı sormuş:

-Eee Hoca, kavga ne oldu?

-Hiç, demiş, yorgan gitti, kavga bitti!" (Tokmakçioğlu, 2004, s. 196).

İleti: Sosyal katılım becerisine sahip bireyden beklenen kendisine, çevresine değer vermesi, kendisini yaşadığı toplumun bir parçası olarak görmesi, yine yaşadığı topluma katkıda bulunabilmesi, yaşadığı toplumun bireyleri ile etkili ilişkiler kurmasıdır. Hoca, bu fikrasında hiç tanımadığı insanların kavgasına kayıtsız kalmamış, müdahalede bulunmuştur. Bu fıkra her ne kadar kişinin kendisini ilgilendirmeyen olaylara karışmaması gerektiği mesajı ile bağdaştırılmış olsa da genelde toplumda, özelde bireyler arasında meydana gelen istenmeyen olaylara seyirci kalınmaması gerektiğine de güzel bir örnektir.

2. Temel Değerlere Yönelik Bulgular

2.1. Vatanseverlik

Vatanseverlik değeri ile ilgili fıkra örneğine veri kaynağında rastlanmamıştır.

2.2. Hoşgörü

"Hoca huysuz bir katıra binmiş, bir türlü istediği yöne gitmemiş:

-Nereye gidiyorsun, diye sormuşlar.

-Hiç, demiş, katırın istediği yere!" (Tokmakçioğlu, 2004, s. 166).

İleti: Hoşgörü, bizden farklı olana saygı duymak, onu anlayışla karşılamaktır. Nasrettin Hoca'nın fıkralarının çoğunda hoşgörü hâkimdir. Bu fikrasında da Hoca, eşeğin inadını bile hoşgörü ile karşılayabilmektedir.

2.3. Farklılıklara saygı duyma

"Hoca'ya sormuşlar:

-Hocam, niçin sabahları halkın kimi o yana, kimi bu yana gider?

Cevap vermiş:

-Hepsi aynı yana gitse dünyanın dengesi bozulur, bir yana devriliverir." (Tokmakçioğlu, 2004, s. 186).

İleti: Bu fıkroda Nasrettin Hoca, toplumdaki dengenin farklılıklar sayesinde sağlandığını vurgulamaktadır. Bu sebeple toplumda barışın, huzurun olabilmesi için farklılıklara saygı duyulmalıdır.

2.4. Barış

"Gölge kadılığı yaparken Hoca'nın karşısına iki kişi çıkmış. Bunlardan biri, ötekini göstererek:

-Hocam, demiş, ben bu adamdan davacıyım demiş. Dağda odun kesiyordu. O baltayı her indirisinde ben de "hünk" diyordum. İş bittikten sonra "hünk" deyişimin ücretini istedim, vermedi. Ödesin borcunu.

Hoca şöyle bir düşündükten sonra odun kesen adama:

- Ver bakayım on akçe borcunu, demiş.

Adam:

-Hocam, hiç hünk demenin ücreti olur mu, diyerek parayı şaşkın şaşkın Hoca'ya uzatmış. Hoca on akçeyi bir bir mermer masaya bıraktıktan sonra alacağı olduğunu iddia eden adama:

-Haydi, alacağını aldın, git bakalım!

Adam:

-Hocam, paralar masanın üstünde, ben sadece paraların sesini duydum.

Hoca, paraları odun kesen adama geri verirken şöyle demiş:

-Odun kesicinin "hünk" deycisine ancak böyle ödenir!" (Tokmakçioğlu, 2004, s. 231).

İleti: Bu fıkrasında Nasrettin Hoca'nın barışçıl ve uzlaştırıcı yanı ortaya çıkmaktadır. Hoca, davalık olan tarafların düşmanlıklarını yaratıcı ve adil bir çözüm yolu ile ortadan kaldırmıştır.

2.5. Kültürel mirası yaşatmaya duyarlılık

"Bir köylü uyuz keçisini Hoca'ya getirerek:

-Hocam, demiş, senin nefesin kuvvetlidir. Şunu bir okuyup üfle de hastalığı iyileşsin!

Hoca:

-Valla nefesim kuvvetlidir kuvvetli olmasına da katransız hiç etkisi olmaz. Ben nefes edeyim, sen de nefesime biraz katran ekle, o zaman keçiyi kurtarırız bu illetten!" (Tokmakçioğlu, 2004, s. 190).

İleti: Kültürel miras maddi ve manevi değerlerin tamamıdır. Sözlü kültür ürünleri (atasözü, masal, halk hikâyesi gibi), geleneksel yemekler, içecekler (keşkek, baklava, kahve, şerbet gibi), mimari eserler (Selimiye Camii, Ulu Cami gibi) birer kültürel mirastır. Katran, halk hekimliğinde yaraların mikrop kapmasını önlemek için yaraya sürülen bir maddedir. Bu fıkrada Nasrettin Hoca, halk hekimliği ile ilgili kültürel mirasın izlerini yeni nesillere taşımaktadır.

2.6. Misafirperverlik

Hoca'ya bir köylü tavşan hediye getirmiş. Hoca köylüyü elinden geldiğince yedirip içirip ağırlamış. Ertesi hafta köylü gene gelerek: "Geçen hafta size tavşan veren köylüyüm ben" demiş. Hoca, köylüyü gene güler yüz gösterip yedirip içirip ağırlamış. Şaka olsun diye de getirdiği tavşanın çorbasını ikram etmiş.

Ertesi hafta hiç tanımadığı birkaç köylü Hoca'ya gelerek: "Biz demişler, size önceki hafta tavşan getiren köylünün köylüsüyüz, sana Tanrı misafiri geldik!"

Hoca onları da konuk etmiş, ağırlamış, yedirip içirmiş. En sonunda bir de çorba sunarak: "Bu demiş, tavşanın suyunun suyudur."

Üçüncü hafta ise yine Hoca'nın hiç tanımadığı birkaç kişi daha gelip kapısını çalarak: "Biz demişler, sana tavşan getiren köylünün köylüsünün köylüsüyüz, sana Tanrı misafiri geldik!"

Hoca bir "La havle" çektikten sonra adamları eve almış ve önlerine yiyecek olarak bir duru su koymuş.

Köylüler: "Hocam bu nasıl tavşan çorbası?" diye sorunca Hoca kendilerine şu cevabı vermiş: "Bu da sizin köylünün tavşanının çorbasının suyunun suyunun suyunun suyu!" (Tokmakçioğlu, 2004, s. 221).

İleti: Misafirperverlik misafiri, misafir olduğu süre içinde hoşnut etmektir. Bunun için misafire ikramlarda bulunulur, ona özel ilgi ve güler yüz gösterilir. Bu fıkrasında Hoca, gelen misafirlerine güler yüz göstermiş ve ikramlarda bulunmuştur. Bu fıkrada dikkat çeken diğer bir nokta da misafirlik ile çıkarıcılığın, suiistimalin birbirine karıştırılmaması gerektiğidir.

2.7. Dayanışma

"Bir gün eş dost toplanmışken konuşma sırasında Hıdırellez'de bir ziyafet verilmesinde karara varılmış. Her kafadan ses çıkmış:

-Dolma benim üstüme!

-Hindi benim üstüme!

-Börek benim üstüme!

-Baklava benim üstüme!

Hoca'dan ses çıkamamış. Bunun üstüne biri:

-Peki, Hocam, sen ne yapacaksın?

Hoca cevap vermiş:

-Böylesine ziyafet üç ay bile sürse oradan ayrılırsam Tanrı'nın bütün laneti de benim üstüme olsun!" (Tokmakçioğlu, 2004, s. 244).

İleti: Hıdırellez gibi Türk kültüründe önemli olan günler, birlik, beraberlik ve dayanışmanın sergilendiği, pekiştirildiği günlerdendir. Bu fıkrada da Hıdırellez kutlamalarında toplum bireylerinin dayanışmasının bir örneği gösterilmiştir. Ayrıca Hoca, fıkrada bu dayanışmaya kendince katkı da sağlamıştır.

2.8. Sorumluluk

"Hocanın evi tutuşmuş. Ahabpları koşup kendisini bularak durumu bildirmişler. Hoca istifini bozmadan:

-Karımı bulun, ona haber verin, demiş. Aramızda iş bölümü yaptık, evin dış işlerinden ben, dış işlerinden o sorumlu!" (Tokmakçioğlu, 2004, s. 134).

İleti: Sorumluluk "Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, sorum, mesuliyet" (www.tdk.gov.tr) olarak tanımlanmaktadır. Nasrettin Hoca bu fıkrasında evinin yanması gibi ciddi bir durumda bile kendi yetki alanına girmeyen yani sorumluluğunda olmayan işe karışmamış, müdahalede bulunmamıştır. Böylece sorumluluk almanın önemini vurgulamıştır.

2.9. Paylaşımçı olmak

"Rahmetli bir gün vaaz vermek için kürsüye çıkmış. Cemaate:

-Cemaati müslimin, demiş, benim ne söyleyeceğimi biliyor musunuz? Cemaat bir ağızdan cevap vermiş:

-Bilmiyoruz!

-Madem bilmiyorsunuz boşuna konuşmayayım deyip o an kürsüden inivermiş...

Ertesi gün gene aynı soruyu sormuş, bu kez cemaat:

-Biliyoruz! diye cevap vermiş.

Hoca:

-Madem, demiş biliyorsunuz, konuşmama hacet yok! Yine kürsüden inmiş.

Üçüncü gün cemaate hoca gene aynı soruyu sormuş. Bu sefer kimi biliyoruz, kimi bilmiyoruz demişler. O zaman Hoca şöyle konuşmuş:

-O halde bilenler bilmeyenlere anlatsın! Ve kürsüden inmiş..." (Tokmakçioğlu, 2004, s. 154).

İleti: Paylaşımçı olmak bireyler arasında iş birliğini, bağlılığı artırır. Paylaşımçılık maddi değerler üzerinden olabileceği gibi manevi değerler üzerinden de olabilir. Nasrettin Hoca, bu fıkrasında manevi değerler üzerinden paylaşımçılığı vurgulamıştır. "Bilenler bilmeyenlere anlatsın" diyerek bilginin paylaşımına gönderme yapmıştır.

2.10. Dürüstlük

"Hoca sabahleyin kasaba uğrayarak akşama karısı yahni yapsın diye iki okka ciğer alıp götürmüş eve vermiş. Olacak ya, öğlen Hoca'nın karısına misafir gelmiş, kadın da ciğerleri bir güzel pişirip misafirine ziyafet çekmiş... Akşam olup Hoca eve gelince sormuş:

-Hatun ciğer yahnisini pişirdin mi?

Kadın süklüm püklüm:

-Sorma Hoca, ciğeri kedi yedi.

Hoca hemen kediyi yakalamış. Zavallı hayvan bir deri bir kemik...Kantarı alıp kediyi tartmış.. Bir bakmış iki okka. Dönmüş karısına:

-Hatun, hatun, kedi iki okka geldi... Tarttığım ciğer ise kedi nerede? Yok, bu bizim kedi ise ciğer nerede?" (Tokmakçioğlu, 2004, s. 280).

İleti: Nasrettin Hoca'nın fıkralarında dürüstlük sıklıkla vurgulanmaktadır. Bu fıkrada da Hoca, yalan söylemenin insanı zor duruma düşüreceğini göstererek dürüstlüğe vurgu yapmaktadır.

2.11. Yardımseverlik

"Hoca gölge kadısıyken karşısına gene bir davacıyla davalı çıkmış. Davacı:

-Hocam, demiş, bu adam odun yüklerken denk bozuldu, odunlar yere düştü. Bana az yardım et de odunları sırtıma yükleyeyim, dedi. Ben de yardım ettim. Odunları yükledikten sonra, ne vereceksin dedim, hiç, dedi. İşte ben de şimdi hiçimi isterim.

Hoca yerinden kalkarak odanın ortasındaki seccadeyi davacıya göstermiş:

-Bu nedir?

-Seccade...

-Kaldır bakalım altını! Adam kaldırmış, Hoca gene sormuş:

-Ne var seccadenin altında?

-Hiç!

-Al hiçini git!" (Tokmakçioğlu, 2004, s. 232).

İleti: Bir işi yaparken bireylerin birbirlerine yardım etmesi insan olmanın gereğidir. Ayrıca yardım karşılığı beklenerek yapılmamalıdır. Bu fıkrada da Nasrettin Hoca, yardıma ihtiyacı olanlara yardım etmenin karşılık beklemeden yapılacak bir davranış olduğunu vurgulamaktadır.

2.12. Estetik duyarlılık

"Hoca'ya birisi gelerek:

-Bağdat'a göndereceğim bir mektup var, bana bir mektup yazar mısın?

-Yazamam, demiş. Bunun üzerine adam sebebini sormuş:

- Bağdat'a kadar gidemem, çünkü kendi yazımı ancak kendim okuyabilirim!" (Tokmakçioğlu, 2004, s. 267).

İleti: Estetik, güzellik duygusu ile ilgilidir. Estetik şiirde, doğada, mimaride birçok alanda olabilir. Yazıda da estetik aranan niteliklerdendir. Estetik ve okunaklı bir yazıya sahip olamayan Nasrettin Hoca, bu fıkrası ile yazıdaki okunaklılık ve estetiğin önemine vurgu yapmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Yapılan bu çalışmayla programda belirtilen temel beceri ve değerlerin her birinin hedef kitleye öğretiminde Nasrettin Hoca fıkralarından yararlanılabileceği ortaya konmuştur. Her bir beceri ve değer için (bilgi teknolojilerini kullanma, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, vatanseverlik hariç) tespit edilen Nasrettin Hoca fıkraları aşağıdaki tablolarda verilmiştir. Nasrettin Hoca fıkraları iki dilli Türk çocuklarının sadece temel beceri ve değerleri kazanmalarında değil, aynı zamanda konuşma ve yazma becerilerinin geliştirilmesinde, kelime hazinelerinin zenginleştirilmesinde; diyalog oluşturma, örnekleme ve kıyaslama gibi anlatımın temeli olan unsurları kazanmalarında kullanılabilir (Temizkan, 2011, s. 2019). Yapılan incelemeler sonucunda temel becerilerin öğretiminde kullanılabilecek Nasrettin Hoca fıkraları tablo hâlinde şu şekilde gösterilebilir:

Tablo 4. Temel Becerilere Yönelik Tespit Edilen Nasrettin Hoca Fıkraları

Temel Beceriler	Nasrettin Hoca Fıkraları
Problem çözme	Yemeğin Buğusu
Eleştirel düşünme	Hindi
İletişim kurma	Al Ver
Girişimcilik	Un, Şeker, Helva
Karar verme	Sen de Haklısın
Sosyal katılım	Yorgan Gitti ...
Yaratıcı düşünme	Zaten
Araştırma	Ya Tutarsa

Yapılan incelemeler sonucunda temel değerlerin öğretiminde kullanılabilir Nasrettin Hoca fıkraları tablo hâlinde şu şekilde gösterilebilir:

Tablo 5. Temel Değerlere Yönelik Tespit Edilen Nasrettin Hoca Fıkraları

Temel Değerler	Nasrettin Hoca Fıkraları
Misafirperverlik	Tavşanın Suyunun Suyu
Estetik duyarlılık	Mektup
Hoşgörü	Huysuz Katır
Barış	Hınk Deyici
Kültürel mirası yaşatmaya duyarlılık	Uyuz Keçi
Farklılıklara saygı duyma	Denge
Dayanışma	Hocaya Düşen
Yardımseverlik	Hiç
Paylaşımçı olmak	Bilenler Bilmeyenlere
Sorumluluk	İş Bölümü
Dürüstlük	Kedi Ciğer

Nasrettin Hoca Fıkraları ile Temel Beceri ve Değerlerin Öğretimine Yönelik Öneriler

İki dilli Türk öğrenciler için Nasrettin Hoca fıkraları ile temel beceri ve değerlerin öğretimine ilişkin aşağıdaki etkinlikler yapılabilir.

- Nasrettin Hoca fıkraları temel değerler ve temel becerilere göre sınıflandırılabilir, bu sınıflandırma doğrultusunda okuma kitapları serisi oluşturulabilir. Bu seri iki dilde hazırlanabilir.
- Nasrettin Hoca fıkraları dinleme metinleri hâline getirilebilir. Uzman seslendirmenler ve kaliteli ses kayıtları ile hazırlanan bu dinleme metinleri CD'ler hâline getirilip öğrencilere dağıtılabilir.
- Temel değer ve temel becerilerle ilgili fıkraların görselleri hazırlanabilir. Hazırlanan bu görseller, sınıfta öğrencilere yorumlatılabilir.
- Temel değer ve temel becerilere yönelik fıkraların sonuçları ile ilgili tartışma grupları oluşturulabilir.
- Fıkraların giriş ve gelişme bölümleri okunur/söylenir, sonuç bölümünün nasıl olabileceği ile ilgili görüş alınabilir.
- Canlandırma etkinlikleri yapılabilir.
- Haftanın değeri belirlenerek bu değere uygun fıkra verilir. Bu fıkra ve değerle ilgili afiş veya pano hazırlanabilir.
- Her temel beceri ve değer için verilen fıkralara yönelik çalışma kâğıtları hazırlanabilir. Bu çalışma kâğıtlarında bulmaca, eşleştirme, boşluk doldurma, boyama gibi etkinlikler yer alabilir.
- Fıkralar ve iletileri ilgili resimleme etkinliği yapılabilir.
- Yaşanılan toplumda Nasrettin Hoca ile benzerlik taşıyan şahsiyetler karşılaştırılabilir. Örneğin Almanya'da Till Eulenspiegel ile Nasrettin Hoca halkın sorunlarını hiciv yoluyla anlatması bakımından benzerdir. Bu sebeple iki şahsiyetin hayatı, özellikleri ve hicivleri/fıkraları anlatılıp toplumsal uyum sağlanabilir. İki şahsiyetin eserlerinden hareketle temel beceri ve değerlere vurgu yapılabilir.
- İki dilli Türk çocuklarının gittikleri okullar veya okullarındaki öğretmenleri ile iletişime geçilerek yabancı çocuklara Nasrettin Hoca tanıtımları yapılabilir. Bu tanıtımlarda hoşgörü, farklılıklara saygı duyma, barış

gibi temel değerler temelindeki Nasrettin Hoca fıkraları kullanılabilir. Böylece iki dilli Türk çocuklarının temel değerlerini fark etmeleri, özgüven duymaları ve toplumla uyumları sağlanabilir.

- Aileler / velilerle görüşmeler yapılarak aile içinde Nasrettin Hoca fıkralarının anlatılması sağlanabilir.
- İki dilli Türk çocuklarının temsili olarak Nasrettin Hoca'ya mektup yazmaları istenebilir. Mektuplarında Nasrettin Hoca'dan neler öğrendiklerini anlatmaları istenebilir.

Kaynaklar

- Akkaya, A. (2013). Yabancılara Türkçe öğretimi kapsamında fıkralar: Nasreddin Hoca fıkraları. *Millî Folklor*, 25 (100), 171-181.
- Barın, E. (2008). Yabancılara Türkçe öğretiminde Nasrettin Hoca fıkralarının yeri. *Türk Yurdu Dergisi*, 255, 61-63.
- Brisk, M. E. (2006). *Bilingual education from compensatory to quality schooling*. New Jersey London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers Mahwah.
- Can, N. ve Can, M. (2009). Yurtdışında bulunan Türk çocuklarının eğitimleriyle ilgili sorunları ve çözüm önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1, 112-130.
- Cenoz, J. (2012). Bilingual educational policy in higher education in the Basque country. *Language, Culture And Curriculum*, 25(1), 41-55.
- Cummins, J. (2001). Bilingula children's mother tongue: why is it important for education? *Sprogforum*, 7(19), 15-20.
- Çavuşoğlu, A. (2006). Ana dili, edinimi, önemi ve geliştirilmesi. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 11 (1), 37-46.
- Güzel, A. (2010). *İki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretimi (Almanya örneği)*, Ankara: Öncü Kitap.
- Hamers, J. F. ve Blanc, M.H.A. (2000). *Bilinguality and bilingualism*, London: Cambridge University Press.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2009). *Yurt dışındaki Türk çocukları için Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretim programı (1-10. sınıflar)*. Ankara.
- Oğuz, V. ve Köksal Akyol, A. (2015). Problem çözme becerisi ölçeği (PÇBÖ) geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(1), 105-122.
- Tekşan, K. (2012). Türkçe dersi öğrenme alanları açısından Nasrettin Hoca fıkralarının kullanılabilirliği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (17), 271-287.
- Temizkan, M. (2011). Türkçe öğretiminde yaratıcı düşünmeyi geliştirme bakımından Nasreddin Hoca fıkraları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 195-223.

Tokmakçioğlu, E. (2004). *Bütün yönleriyle Nasreddin Hoca*. İstanbul: Geçit Kitabevi.

Uysal, B. (2016). Yaratıcılık ve yaratma algısının sanatsal, eğitsel ve ilahi yansımaları, Gıyasettin Aytas (Editör). *Türkçe Eğitiminde Algı* (s. 51-69). Ankara: Akçağ Yayınları.

Wald, B. (1974). Bilingualism, *Annual Review of Anthropology*, 3, 301-321.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Extended Abstract

Purpose

Bilingual Turkish children should be provided with native language education in order to be able to succeed and adapt to the societies in the countries they live. Native language education of Turkish children living abroad varies depending on the education policies and culture agreements made with Turkey. Turkish education is provided with the instructors sent by the Ministry of National Education within the scope of Turkish and Turkish culture course in the countries that have a culture agreement with Turkey. In such courses, the instructors use the curriculum program and course books prepared by the Ministry of National Education.

Curriculum Program of Turkish and Turkish Culture Course for Turkish Children Living Abroad (1th-10th grades) , has been adopted to be used beginning from 2009-2010 academic year with the decision of Turkish Education Board numbered 112 and dated 03.08.2009. Basic skills and basic values have been classified under two different headings in the program content. The following basic skills and values are desired to be provided for students through the program: Basic Skills: Accurate, good and efficient use of Turkish, critical thinking, creative thinking, making communication, problem solving, searching, decision making, using the information technologies, entrepreneurship and social participation. Basic values: patriotism, tolerance, respecting the differences, peace, awareness on keeping cultural heritage alive, hospitality, solidarity, responsibility, having the sense of sharing, honesty, helpfulness and aesthetic sensitiveness.

For bilingual Turkish children, gaining the identity and personality, and having the unbreakable ties with Turkey and their relatives is an objective for being in harmony with the country they live in and efficient use of the language of the relevant country, and is a tool for the transmission of sentimental values. Bilingual Turkish children have a wide range of cultural heritage that was created by their ancestors for centuries and they are also able to acquire the usage of native language accurately. Oral literature products play an important role in teaching Turkish and transmitting of culture for bilingual Turkish children just like tale, myth, lullaby, rhyme, epic and joke/story. Jokes/stories play a different role from other types. Because the jokes/stories are short texts and they include entertainment elements. Therefore, they are attractive and evocatory texts for bilingual children. When it comes to jokes/stories, the first thing comes to mind is Nasreddin Hodja and his stories. Nasreddin Hodja stories play an important role among jokes/stories. Nasreddin Hodja stories should be utilized in Turkish education for bilingual Turkish children. Based on these information, within the scope of Curriculum Program of Turkish and Turkish Culture Course for Children Living Abroad (1th-10th grades), the aim of this study is to identify which Nasreddin Hodja stories can be used in teaching of basic skills and to make suggestions about how Nasreddin Hodja stories can be used in teaching of basic skills and values.

Method

This study that was conducted through qualitative research method among the research methods, has been designed depending on document review. The study involves the examination of the written documents concerning the case or cases whose document review is aimed to be made (Yıldırım and Şimşek, 2013). In this study that was conducted via this method and pattern, the data collection source is "Bütün Yönleriyle Nasreddin Hoja" (Nasreddin Hodja At All Points) prepared by Erdoğan Tokmakçioğlu (2004). Descriptive analysis has been used in the analysis of the data collected. "The data collected in descriptive analysis are summarized and interpreted depending on the themes that are determined beforehand. In this kind of an analysis, the aim is to present the cases obtained to readers in an arranged and interpreted way" (Yıldırım and Şimşek, 2013). The data collection sources of the study has been scanned within the scope of basic skills as good and efficient use of Turkish, critical thinking, creative thinking, making contact, problem solving, searching, decision making, using the information technologies, entrepreneurship and social participation, and within the scope of basic values as patriotism, tolerance, respecting the differences, peace, awareness on keeping cultural heritage alive, hospitality, solidarity, responsibility, having the sense of sharing, honesty, helpfulness and aesthetic sensitiveness within the context of Curriculum Program of Turkish and Turkish Culture Course for Turkish Children Living Abroad (1th-10th grades). As a result of the scannings, one single example has been given in the teaching of which joke/story can be used in the teaching of which basic skills and values. In conclusion, suggestions have been submitted in the study about teaching of basic skills and values.

Conclusion and Suggestions

With this study, it has been revealed that Nasreddin Hodja stories can be utilized in the teaching of every single of basic skill and value stated in the program towards target group. Nasreddin Hodja stories that were identified for every single skill and value (except for using the information technologies and patriotism) are indicated as follows. Nasreddin Hodja stories can be utilized not only in the acquisition of basic skills and values but also the acquisition of language skills for bilingual Turkish children. In consequence of the examinations made, Nasreddin Hodja stories that can be used in basic skills are as follows:

Table 1. Nasreddin Hodja Stories Concerning The Basic Skills

Basic Skills	Nasreddin Hodja Stories
Problem solving	Vapor of Meal
Critical thinking	Turkey
Making communication	Give and Take
Entrepreneurship	Flour, Sugar, Halva
Decision making	You are right too
Social participation	Quilt is gone...
Creative thinking	Anyway
Research	What if it happens

In consequence of the examinations made, Nasreddin Hodja stories that can be used in basic values are as follows:

Table 2. Nasreddin Hodja Stories Concerning The Basic Values

Basic Values	Nasreddin Hodja Stories
Hospitality	The water of the rabbit's water
Aesthetic sensitivity	Letter
Tolerance	Grumpy mule
Peace	Yes-man
Awareness on keeping cultural	Scabby goat

heritage alive	
Respecting the differences	Balance
Solidarity	Hodja's role
Helpfulness	Nothing
Having the sense of sharing	For those who don't know from those who know
Responsibility	Division of labour
Honesty	Cat and liver

The Suggestions About Basic Skills and Values Through Nasreddin Hodja Stories

The following activities can be done concerning the teaching of basic skills and values for bilingual Turkish children via Nasreddin Hodja stories.

- Nasreddin Hodja stories can be classified based on basic values and skills and a series of books can be composed in accordance with this classification. This series can be prepared in two languages.
- Nasreddin Hodja stories can be turned into listening texts. Such listening texts that are prepared by expert voice actors and qualified voice records can be turned into CD and distributed to children.
- The visuals of Nasreddin Hodja stories regarding basic values and skills can be prepared. These visuals can be distributed to children and the children can interpret them in the classroom.
- Discussion groups related to the results of basic values and skills can be created.
- Introduction and development sections of jokes/stories are read/declared, and views can be received about how a conclusion part can be organized.
- Impersonation activities can be done.
- The value of week can be determined and an appropriate story/joke can be selected accordingly. Banners or board can be prepared concerning such stories/jokes or values.
- Working sheets can be prepared that are relevant to every single basic skill and value. Crossword puzzles, match-up, gap-filling and painting activities can be included in such working sheets.
- Illustrating activities can be arranged concerning stories/jokes and messages.
- The people who are similar to Nasreddin Hodja can be compared. For example, it is a similar example that Till Eulenspiegel in Germany and Nasreddin Hodja tell the problems of people by means of satire. Therefore, the lives, characteristics and satires/stories of both these two important persons can be told and a social harmony can be adopted. Basic skills and values can be emphasized based on the works these two important persons.
- The instructors can be contacted in the schools that provide education for bilingual Turkish children and Nasreddin Hodja stories can be advertised. Nasreddin Hodja stories based on the basic values such as concerning tolerance, respecting the differences and peace can be used in such advertising activities. In this way, bilingual Turkish children can be enabled to be aware of their basic values, have self-confidence and comply with society.
- Interviews with families/parents can be arranged and it can be ensured to tell Nasreddin Hodja stories within the family.
- Bilingual Turkish children can be asked to write a letter to Nasreddin Hoda in a representative manner. In these letters, the students can be asked to describe what they learn from Nasreddin Hodja.